

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 10.6.2004
COM(2004)415 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

A bioélelmiszerek és a biogazdálkodás európai akcióterve

{SEC(2004)739}

1. ÖSSZEFOGLALÓ

Ezzel a bioélelmiszerről és biogazdálkodásról szóló tájékoztatóval a Bizottság fel kívánja mérni a helyzetet és az elkövetkezendő évekre lefektetni a politika fejlesztéséhez az alapokat, ezáltal is egy általános stratégiai koncepciót adva a biogazdálkodás közös agrárpolitikához (KAP) való hozzájárulásáról.

A biogazdálkodás globálpolitikai koncepciójának kidolgozásához fel kell ismerni az ökológiai gazdálkodás kettős társadalmi szerepét.

1. A bio élelmiszermarketing, válasz bizonyos fogyasztói aggodalmakra, és éppen ezért ezt a piacnak honorálnia kell és a fogyasztónak megfizetni. Ebből a szemszögből nézve a biogazdálkodás fejlődését a piacok fogják irányítani.
2. Ismert, hogy a bio földhasználat a köz hasznát is szolgálja, főleg környezetvédelmi szempontból, de vidékfejlesztési előnyökkel is jár és bizonyos tekintetben az állatjólét javulását is eredményezi. Ebből a szempontból a biogazdálkodás fejlődését a társadalomnak kéne irányítani.

A stabil piacfejlődés biztosításának érdekében egyensúlynak kell létrejönni a kínálat és a kereslet között.

A Bizottság elemzése megmutatta, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a piac fejlődésének elősegítésére. A jelenlegi piaci részesedés az EU-15-ökben átlagosan 2% körüli. Annak érdekében, hogy ez az érték emelkedjen, vagy akár hosszútávon változatlan maradjon nagyobb figyelmet kell szentelni a fogyasztói elvárásoknak. A fogyasztókat jobban kell tájékoztatni a biogazdálkodás alapelveiről és céljairól, továbbá például a környezetre gyakorolt pozitív hatásáról. Ugyanakkor fontos az ellenőrző rendszer teljességének biztosítása.

A biotermékek belpiaci kereskedelmét számos nemzeti és saját szabály és azok alkalmazása akadályozza, mely igencsak bonyolulttá teheti a biotermékek más tagállamokban történő értékesítését. A közös célok meghatározása, egy többoldalú megfeleléségi koncepció kiérlelése, az ellenőrzési követelmények további harmonizációja és az EU logóra való nagyobb hangsúly helyezése segítséget szolgálna ezen problémák minimalizálásában.

A biogazdálkodás elterjedésének elősegítéséhez, de a termelői kapacitás növekedéséhez is új információk, de mindenek előtt új technológiák kellenek. Ezért szükséges a megfelelő kutatás a biogazdálkodás és a feldolgozási módszerek területén. Ugyanakkor a termelésről és a piacról szóló statisztikai információk gyűjtését javítani kellene.

A 2003. évi KAP reform egyik célkitűzése a környezetbarát módszert használó minőségi terméket eredményező termelés előnybe részesítése volt. A biogazdálkodás fontos eszköz ennek a célnak az eléréséhez.

A bio gazdálkodók jelenleg a KAP első pilléréből közvetlen támogatások és ártámogatási intézkedések formájában jogosultak támogatásra. Még inkább fontos, hogy a biogazdálkodás teljesen integrált a KAP második pillérében levő vidékfejlesztési politikába és előkelő helyet foglal el az agrár-környezetvédelmi intézkedések között. A 2003-as KAP reform hasznos keretet adott a biogazdálkodás jövőbeni fejlődéséhez és számos eszközt elérhetővé tett a tagállamok számára.

Ezen elemzés alapján és a már elért eredményekre építve az akcióterv fő javaslatai az alábbiakra koncentrálódnak:

- a bio élelmiszerpiac információ által vezérelt fejlesztése a fogyasztóval történő megismertetés, a fogyasztó és a piaci szereplők információval és reklámanyaggal való ellátása által, az EU logó használatának ösztönzése segítségével, beleértve az importált termékeken való használatot is; a különböző normák jobb átláthatóságának biztosításával, illetve a termelési-, keresleti- és kínálati statisztikák, mint politikaalakító és marketing eszközök elérhetőségének javításával;
- a biogazdálkodás nagyközönség általi támogatásának hatékonyabbá tétele a tagállamok ösztönzésével a különböző vidékfejlesztési intézkedések nagyobb mértékű és koherensebb alkalmazására, például egy nemzeti akcióterv segítségével és a biogazdálkodás területén folyó kutatás támogatásával;
- a Közösség biogazdálkodásra vonatkozó normáinak, az import és ellenőrzési követelményeknek javítása és megerősítése, a bio mezőgazdaság alapelveinek meghatározása, így a köz szolgálatának nyilvánvalóvá tétele által; az átláthatóság és fogyasztói bizalom növelésével; független bizottság létrehozásával a tudományos és technikai tanácsadáshoz; a normák további harmonizálásával és megszigorításával felhasználva ehhez a nemzetközi szervezeteket; a normák javításával, gondolva itt az állatjólétre; a normák olyan területre történő kiterjesztésével, melyeket addig még nem fedett le, mint például az akvakultúra, vagy a környezettel kapcsolatos normák, mint a fosszilis energiafelhasználás, stb.; a GMO-k használatának tiltását meghatározó normáknál magyarázattal; az ellenőrző rendszer hatékonyságának és átláthatóságának növelésével és végül az importra vonatkozó intézkedések hatékonyabbá tételével.

A további háttérinformációkra és az alábbiakban felsorolt különböző tevékenységekre vonatkozó részletek a Bizottság 2004. júniusi "Bioélelmiszerek és gazdálkodás akcióterve" című munkaanyagában található. Ez a dokumentum az EUROPA honlapon az alábbi címen hozzáférhető: http://europa.eu.int/comm/agriculture/qual/organic/plan/index_en.htm

2. TEVÉKENYSÉGEK

2.1. A bioélelmiszerek piaca

1. tevékenység

A 2826/2000/EK tanácsi rendelet (belső piaci promóció) módosításainak kezdeményezése, mely a Bizottságnak nagyobb lehetőséget biztosítana közvetlen cselekvésre annak érdekében, hogy a biogazdálkodásról információs- és reklámkampányt szervezzen.

Több évre szóló információs és reklámkampány EU szerte történő szervezése a fogyasztók, közintézmények és étkezdek, iskolák és az élelmiszerlánc más főszereplői részére a biogazdálkodás érdemeinek, különösen a környezetre gyakorolt előnyös hatásának bemutatásával, illetve a biotermékek fogyasztók körében való meg- és elismertetésével, beleértve az EU logó elfogadtatását is.

Jól lehatárolt fogyasztói csoportok, mint például eseti vásárlók és közétkezdek számára testre szabott információs és reklámkampány indítása.

A Bizottság tagállamokkal és szakmai szervezetekkel történő együttműködését célzó

erőfeszítések növelése a kampánystratégia kialakítása végett.

2. tevékenység

Internet adatbázis létrehozása és fenntartása, mely felsorolja a különböző magán- és nemzeti normákat (beleértve a fő exportpiacok főbb nemzetközi és nemzeti normáit) és összehasonlítja a Közösségi normákkal.

3. tevékenység

A biotermékek előállítására és piacára vonatkozó statisztikai adatok gyűjtésének javítása

2.2. Nyilvánossági politika és biogazdálkodás

4. tevékenység

A tagországok számára lehetővé tenni az EU támogatás kiegészítését olyan zöldség-gyümölcs ágazatban tevékenykedő termelői szervezeteknek, melyek biogazdálkodást folytatnak.

5. tevékenység

A Bizottság létrehoz egy internet honlap alapú menüt, mely felsorolja az összes biogazdálkodásban termeléssel, marketinggel és tájékoztatással kapcsolatosan igénybe vehető EU intézkedést.

6. tevékenység

A Bizottság komolyan ajánlja a tagállamoknak, hogy a biogazdálkodás támogatására teljesen használják ki a vidékfejlesztési programjaikon belül a rendelkezésre álló eszközöket, például azzal, hogy nemzeti és regionális akciótervet dolgoznak ki az alábbi súlypontokkal:

- a keresleti oldal ösztönzése új minőségi rendszerek használata által;
- tevékenységek a környezet- és természetvédelem számára biztosított előnyök hosszú távon történő megőrzésére;
- ösztönző tényezők megteremtése a biogazdálkodást folytató gazda számára, hogy gazdasága egészét, ne csak egy részét alakítsa át;
- a biogazdálkodást folytató gazda ugyanolyan lehetőséget kapjon beruházásra, mint a nem biogazdálkodást folytató;
- ösztönző tényezők megteremtése a termelők számára az elosztás és piacra kerülés elősegítésére a termelési lánc résztvevőinek szerződés keretében történő integrációja által;
- szaktanácsadói szolgálatok támogatása;
- oktatás és képzés a biogazdálkodás minden szereplője számára, lefedve a termelést, feldolgozást és marketinget;
- előnybe részesített termelési módszerként megcélozni a biogazdálkodást környezetileg érzékeny területeken (a biogazdálkodás ezen területeken való korlátozása nélkül).

7. tevékenység

A kutatás megerősítése a biomezőgazdaság és termelési módszerek területén.

2.3. Normák és ellenőrzés – a teljesség megőrzése

8. tevékenység

A rendelet átláthatóbbá tétele a biomezőgazdaság alapelveinek meghatározása által.

9. tevékenység

A bio mezőgazdaság teljességének biztosítása a normák szigorítása és az átmeneti időszakok végét jelző időpontok betartása által.

10. tevékenység

A biomezőgazdaság normáinak teljessé tétele és további harmonizációja a következők által:

- engedélyezett adalékok és feldolgozási segédanyagok listájának elkészítése a feldolgozott állati termékekre;
- bio borok specifikus normáinak lehetőségét számításba venni;
- állatjólétre vonatkozó normák javítása;
- a téma kiterjesztésének mérlegelése más területekre is, mint például az akvakultúrára;
- a környezettel (energiafelhasználás, biodiverzitás, táj és egyéb) kapcsolatos normák javításának szükségességét számításba venni.

11. tevékenység

Független szakértői panel létrehozása műszaki segítségnyújtásra.

12. tevékenység

A 2092/91/EGK tanácsi rendelet rendelkezéseit megemlíteni és tisztázni, hogy

- azokat a termékeket, melyeken GMO tartalmat jelölő címke van nem lehet biotermékként jelölni;
- az általános jelölési küszöbök megegyeznek a biogazdálkodásban használt termékekben (a vetőmag kivételével) véletlenszerűen előforduló GMO-ra vonatkozó küszöbértékkel.

Annak a kérdésnek az eldöntése, hogy a biogazdálkodásban használt vetőmagra érvényes küszöbérték megállapítása szükséges-e és milyen szintnél veszi még figyelembe a Bizottság.

13. tevékenység

Az ellenőrző szervek és hatóságok teljesítményének javítása kockázaton alapuló módszer alkalmazásával, melyek a csalás gyanúját illetően a legmagasabb kockázatot jelentő szereplőket célozzák, illetve a 2092/91/EGK rendelet által megkövetelt keresztellenőrzések segítségével.

14. tevékenység

A munka folytatása a közös kutatási központban a biogazdálkodásban használatos mintavételi és analitikai módszerek kifejlesztése céljából.

15. tevékenység

A tagállamoknak tanulmányozni kellene a KAP kezeléséhez kifejlesztett földparcella azonosítás lehetőségét a biogazdálkodás által érintett földterületek meghatározása és nyomonkövetése céljából.

16. tevékenység

Az ellenőrző szervek közötti, illetve a 2092/91/EGK rendeletben szereplő ellenőrző szervek és a végrehajtó hatóságok közötti jobb koordináció biztosítása.

17. tevékenység

Külön akkreditációs rendszer kidolgozása az ellenőrző szervek számára a 2092/91/EGK rendeletben.

18. tevékenység

A Bizottság a tagállamok éves jelentéseit a bejegyzett ellenőrző szervek felügyeletéről nyilvánosságra hozza, beleértve a visszaélések típusáról és fajtájáról szóló statisztikát.

19. tevékenység

Fokozni az erőfeszítéseket, hogy harmadik országok is felkerülhessenek az ekvivalencia listára, ide értve a helyszíni kiértékeléseket.

A biogazdálkodásról szóló 2092/91/EGK tanácsi rendelet módosítása, a jelenlegi nemzeti importra vonatkozó derogációk új, állandó rendszerrel való felcserélése, felhasználva a Bizottság által ebből a célból kijelölt szervek által elvégzett technikai ekvivalencia kiértékeléseket. Ehhez megfelelő konzultációk lefolytatását követően hozzátartozhatna egy olyan állandó közösségi lista létrehozása az ellenőrző szervekről, melyeket harmadik országban kifejtett tevékenységeikért egyenlőnek ismernek el, s melyek nincsenek az ekvivalencia listán.

Továbbra is biztosítani, hogy a harmadik országokkal szembeni ekvivalencia lista definiálásakor számoljanak az eltérő éghajlattal és gazdálkodási feltételekkel, illetve az egyes országokban a biogazdálkodás fejlettségi szintjével.

Ennek a rendszernek a hatálybalépésekor az EU logó felajánlásának lehetősége minden importált termékre.

20. tevékenység

Szisztematikus összehasonlítás a biogazdálkodás közösségi normái, a Kódex Alimentarius irányelvei és az IFOAM normák között (lásd 2. tevékenység).

A Kódex Alimentarius irányelvein alapuló multilaterális ekvivalencia koncepciójának globális fejlesztésével és harmonizációjával kapcsolatos erőfeszítések fokozása a tagállamokkal, harmadik országokkal és a magánszektorral való együttműködés keretében.

Fejlődő országok kapacitás bővítésének támogatása az EU fejlesztési politikájának keretében a biogazdálkodásra felhasználható általános támogatási lehetőségekről való tájékoztatás biztosítása által.

A biotermékek fejlődő országokból történő kereskedelmét lehetővé tevő további intézkedések figyelembe vétele¹.

21. tevékenység

Az EU biogazdálkodásra vonatkozó normáinak és ellenőrző rendszereinek fokozottabb elismertetése harmadik országokban a tanácstól kapott tárgyalási mandátum keretében.

3. HATÁSVIZSGÁLAT

A 19. és 21. tevékenység terén elért haladás, tekintettel mind az import ekvivalencia, mind a kétoldalú kölcsönös elismerés alá tartozó harmadik országok számának növelésére, a humán erőforrások rendelkezésre állásától függ.

Az 1. és a 7. tevékenység végrehajtása a meglévő költségvetési felosztás szerint történik. A független szakértői panel felállítását célzó 11. tevékenység terén nem várható különösebb hatás.

A többi tevékenység nincs hatással a Közösség költségvetésére.

Végül ennek a tervnek a végrehajtása a Bizottság szolgálatainál dolgozó emberi erőforrás elérhetőségén múlik tekintettel arra, hogy a különböző tervezett tevékenységekkel foglalkozni kell.

4. KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Ez az akcióterv előrelépést jelent az Európában s vele együtt a világ többi részén folytatott biogazdálkodás előmozdításának folyamatában.

Az akcióterv összeállításakor a Bizottság gyakorlatias módszert választott először is olyan elemzést választva, mely segítségével kiderül, hogy a meglévő politikákat hogy lehet hasznosítani vagy igazítani.

A Bizottság azonnal megteszi a szükséges lépéseket a meghatározott irányvonalon történő elinduláshoz.

¹ A kereskedelem technikai korlátairól szóló WTO megállapodás 12. cikke szerint a tagok megkülönböztetett, a megállapodásnál kedvezőbb elbánásban részesítik a fejlődő országokat.